

[Undervisningsministeren]

Der er i 60erne og først i 70erne foregået en meget væsentlig udbygning af vore uddannelser. Der er sket strukturelle ændringer, f. eks. med oprettelsen af EFG, de erhvervsfaglige grunduddannelser, og antallet af elever og studerende har hidtil været voksende. Mange forbedringer er gennemført, men der er stadig uløste problemer, og – vel allervigtigst – der er opstået en ny situation på grund af arbejdsløsheden og ikke mindst ungdomsarbejdsløsheden, der har kastet et skarpt lys over de kortuddannedes problemer. Dette stiller nye krav til vort uddannelsessystem.

Hertil kommer, at 60ernes og 70ernes ekspansion nok må afløses af en vis opbremsning. Det indebærer ikke, at vi er afskåret fra at forbedre uddannelsernes kvalitet, men nok en kritisk betragtning på de totale ressourcer, der bruges til uddannelsernes og forskningsens vækst. Indtil for få år siden har vi i forholdsvis stærkt tempo kunnet udbygge vore uddannelser – nu må vi tage hensyn til beskæftigelsesmulighederne for de uddannede og til fordelingen af ressourcer på de forskellige uddannelsesområder inden for en ramme, der vel i alt væsentligt kun kan øges under forudsætning af en fortsat velstandsstigning.

Et af de forhold, regeringen lægger størst vægt på at ændre, er, at til trods for at flere får mere uddannelse end før, har vi stadig en omtrent uændret og alt for stor gruppe både blandt yngre og ældre, der ikke har modtaget en kompetencegivende uddannelse efter folkeskolen. Og vi har stadig, trods oprettelse af HF og andre nye uddannelser, en socialt set skæv rekruttering til de videregående uddannelser, der hidtil har været ensbetydende med senere opnåelse af bl. a. forholdsvis høje lønninger og sikre beskæftigelsesforhold.

Endvidere – hvilket U 90 f. eks. også peger på – er det et væsentligt problem, at skolens kontakt til samfundet og herunder til arbejdslivet ikke – trods mange gode intentioner – er på højde med, hvad mange vil anse for ønskeligt.

Meget af det, der er sagt i U 90, er sagt før i forskellige forbindelser. Det er ingen kritik af rapporten, for de vises sten finder man næppe inden for uddannelsespolitikken. Det nye og værdifulde er som nævnt forsøget på at skaffe overblik og på at se problemerne i sammenhæng.

En uddannelsespolitisk udfordring.

Dog er der i U 90 ét nyt træk, som regeringen må lægge særlig vægt på. Arbejdsløsheden – som jeg var inde på før – betyder også uddannelsespolitisk set en udfordring. Her vil jeg gerne pege på, at de uddannelsesaktiviteter, som er igangsat som følge af beskæftigelsesplanerne, er i tråd med anbefalingerne i U 90 om at tage utraditionelle uddannelsesmetoder i brug og etablere nye uddannelser, ikke mindst for at inddrage nye befolkningsgrupper. Disse aktiviteter vil kunne give erfaringer – f. eks. med produktionsskoler – der efterhånden kan få stor betydning for det øvrige uddannelsessystem.

I denne forbindelse vil jeg tilføje, at regeringen kan støtte det synspunkt i U 90, at uddannelsesforskningen vil være et vigtigt hjælpemiddel til vurdering af nye uddannelsesforanstaltninger – og i øvrigt også til vurdering af traditionelle uddannelser.

Ikke nødvendigvis skolemæssig uddannelse.

Jeg er helt klar over og vil gerne fremhæve, at i overvejelserne vedrørende forslagene i U 90 om udbygning af uddannelserne må der tages hensyn til, at uddannelse i dag på meget værdifuld måde sker i forbindelse med arbejdslivet – ved arbejdsstræning, ved efteruddannelseskurser og lignende. For at undgå misforståelser må det siges, at uddannelse naturligvis ikke udelukkende er noget, der foregår under skolemæssige former. Anden uddannelse og træning er mindst lige så påkrævet.

Hovedprincipper i U 90.

Blandt de hovedprincipper, der er lagt til grund for U 90, skal jeg nævne to ganske kort:

Opdragelse/holdningspåvirkning.

U 90 lægger vægt på, at uddannelserne og ikke mindst folkeskolen har opdragende opgaver. Uddannelserne skal medvirke til oplysning om og opdragelse til, som det hedder i U 90, samfundslivet, arbejdslivet, familielivet og fritidslivet. Nogle vil måske hævde, at opdragelse alene er forældrenes sag. Jeg vil gerne fremhæve, at for så vidt skolen skal opdrage, må det ske i det tættest mulige samarbejde med forældrene, som det også frem-